

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefrancoate nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se returnează.
Inserate
 se primesc la Administrațiunea
 în Brașov și la următoarele
SIRURI de ANUNȚURI:
 În Viena la M. Dukas Nachr.,
 Nux. Augenthaler & Emeric Les-
 ner, Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachr., Anton Oppolik.
 În Budapesta la A. V. Göbber-
 ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
 opold (VII. Erzsébet-körut).
 Prețul inserțiilor: o serie
 armonioasă pe o coloană 10 bani
 pentru o publicare. Publicări
 mai dese după tarife și învo-
 ială. — **REOLAME** pe pagina
 2-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

"GAZETA" iese în fiecare zi
 Abonamente pentru Austro-Ungarie:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr. de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr. de Duminică 5 fr. pe an.
 Se prenumără la toate ofi-
 cile postale din țară și din
 afară și la d-nii colectorilor.
 Abonamentul pentru Brașov:
 Administrațiunea, Piața mare
 târgul Inului Nr. 30. etajul
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dușul acasă: Pe un an 24
 cor., pe șase luni 12 cor., pe
 trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele, cât și inserțiile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 50

Brașov, Duminică 4 (17) Martie.

1907.

Protestul bisericii săsești.

De câte ori au fost atacate școalele naționalităților, au sărit în apărarea lor și bisericile, sub al căror scut de fapt și după lege stau aceste școli. Arhierii diferitelor neamuri au fost totdeauna în fruntea mișcării de protestare contra încălcărilor drepturilor bisericii și ale școlii.

Și de rândul acesta episcopii noștri au fost cei dintâi, cari au remonstat în contra proiectului școlar prezentat camerei de ministrul Apponyi.

Ei au mers și de altă dată în frunte, dar nu totdeauna au fost însoțiți și sprijiniți în acțiunea lor și de episcopii celorlalte naționalități. Căpeteniile bisericesti ale Sârbilor și ale Slovacilor n'au dat până acum în cazul de față nici un semn de viață. Cauzele sunt cunoscute. Sârbii sunt divizați între ei și sunt în mare parte molipsiți de politica cu totul particulară a radicalilor din sânul lor. Episcopii sârbi n'au întreprins încă nimic contra proiectelor școlare, iar episcopii slovaci încă nici nu se gândesc la așa ceva, ci știu numai să prigonească pe preoții lor naționaliști ca să se facă cu atât mai plăcuți înaintea celor dela cârmă.

De atitudinea acestor din urmă, s'a deosbit atitudinea episcopilor săsești din Ardeal. Ei totdeauna și-au ridicat glasul de protestare, și și-l ridică în cazul și în situația de față și episcopul actual evanghelic al Sașilor, protestând în numele bisericii sale contra noului atentat.

Publicăm mai jos într'un estras memoriul sau remonstrațiunea, ce a făcut-o conzistoriul bisericii săsești din Ardeal contra proiectului de lege școlar asupra școalelor comunale și confesionale și care a fost prezentat guvernului în 8 l. c. de către episcopul Dr.

Teutsch. Aceasta remonstrație, calmă dar hotărâtă, întărește numai afirmările și argumentele aduse în memoriile episcopilor noștri. Espunerile ei sunt cu atât mai importante pentru caracterizarea procederei guvernului în chestiunea școalelor, cu cât știm cu toții că Sașii observă o atitudine politică, care-i face să incunjure cât numai se poate de a avea și cel mai mic conflict cu guvernul. Dar deputații lor din cauza aceasta au preferit mai bine a intra în partidul guvernului, decât a se alătura la grupul deputaților naționaliști, sau a forma un partid al lor propriu de sine stătător.

Acestei împrejurări este a se mulțumi că de deputații sași abia se aude ici colo câte ceva, ba nu s'a auzit aproape nimic în tot timpul dela deschiderea dietei actuale până când n'a izbucnit marele pericol ce amenință de-o potrivă și școalele lor. Dar să rămânem la memoriu, care arată clar și limpede pericolul în toată mărimea lui, dovedind, că proiectul școlar al lui Apponyi, nu numai că atacă și restringe autonomia bisericii, dar o nimicește chiar în parte mare prin dispozițiunile sale.

Arată cum se atacă chiar și drepturile omului cari se delătură prin dispozițiunea despotică luată față cu școalele de repetiție, dispoziție care vatamă cele mai sfinte sentimente ale omului prin aceea, că impune în numitele școli exclusiv limba maghiară ca limbă de predare. Accentuiază și pune în adevărată lumină toate dispozițiunile mai remarcabile ale proiectului de lege din chestiune. Frumos este pasagiul memoriului bisericii săsești, în care se sbiciește absurdă încercare a proiectului de lege de-a stabili în paragrafi, ca și într'o lege polițială, cum trebuie să fie educat patriotismlul în școalele confesiunilor, exclamând: „proiectul exprimă în paragrafi neîncrederea contra școalelor

confesionale, el desonorează și deosește lucrarea lor.“

Memoriul constată că proiectul face în adevăr în mare parte imposibilă educațiunea fundamentală a copiilor nemaghiari în limba lor maternă și se încheie c'o protestare solemnă în contra proiectului. Nu cere totodată, cum fac memoriile episcopilor noștri, ca acesta să fie prelucrat și schimbat luându-se în considerațiune gravamițele bisericii. Poate că, la rândul lor, vor face o asemenea cerere deputații sași, cari sunt hotărâți a lua parte la desbaterea și combaterea proiectului în cameră.

Alegerea din Lugoș. Ziarele din Budapesta înregistrează știrea, că partidul independent din cercul Lugoșului a designat, cu consimțământul ministrului Kossuth și a altor fruntași ai coaliției, pe A. Makkay de candidat oficial al partidului în acest cerc. Se știe că și la alegerea trecută a pășit ca candidat Makkay.

Din Lugoș ni-se comunică că d-l Dr. G. Fopovici a primit din nou candidatura ce i-s'a oferit din partea partidului național. Alegerea se va face pe la sfârșitul lunii Martie st. n. În vederea acestei alegeri au sosit deja până eri în cerc 600 gendarmi.

Sinodul protopopesesc din Arad contra proiectului lui Apponyi. După sinodul protopopesesc din Oradea-mare a urmat sinodul din Arad, care în ședința sa de Joi s'a solidarizat cu pașii întreprinși de arhierii bisericii române gr. or. întru apărarea școalelor și a autonomiei bisericesti și ridică și din partea sa protest în contra dispozițiunilor proiectului de lege a lui Apponyi, care atentează la existența școalelor noastre populare.

La desbaterile conferenței prelaților catolici, care s'a întrunit Joi în Budapesta, i-au parte și episcopii gr. cat. Dr. Demetriu Radu și Dr. V. Hosszu. I. P. S. Sa metropolitul Mihaly și episcopul Szabo și-au scuzat absența.

Memoriul conzistoriului evang. săsesc din Ardeal

în contra proiectului școlar al lui Apponyi.

»Siet. D. Tageblatt«, publică remonstrațiunea conzistoriului bisericii evang. săsești din Ardeal, adresat ministrului-președinte cu data de 8 Martie. În memoriu se constată că acest proiect de lege, care se referă la școalele și învățătorii confesionali, înlătură postulate fundamentale ale dreptului, ale echității, ale științei pedagogice și ale culturai. În primul rând el restrânge tare autonomia bisericii împotriva dreptului existent, ba în parte o nimicește.

Deja §. 1. conține o asemenea restricțiune. Dar autonomia bisericii se perturbă, ba se distruge total printr'un șir de alte grave dispozițiuni și adecă prin toate acele condițiuni de care este legat ajutorul de stat. Scopul acestor condițiuni este de a scoate biserica succesiv cu totul din posesiunea școlii — de a lăsa însă partea cea mai mare a sarcinilor în spânarea ei.

Citează cuprinsul §-lor 20 și 21, și apoi zice: Cu totul se delătură autonomia bisericii prin dispozițiile disciplinare (§-li 23—30) deși în fruntea lor pare a fi pus principiul, că autoritatea confesională își păstrează dreptul său disciplinar, dar dispozițiunile speciale decretează contrarul.

Și unde rămâne dreptul bisericii când ministrul poate să ordone cercetarea disciplinară prin comisiunea municipală, a unei autorități nebisericesti. La aceasta se mai adaugă, că cele mai multe din cele cinci cazuri, în cari se poate ordona cercetarea disciplinară sunt formulate în termeni așa de generali și sunt circumscrise așa de puțin exact, încât prigonizările și vexațiunile vor fi o urmare neincunjurabilă a lor.

Critică apoi punctul 1. al §. 24, care califică neajungerea țintei instrucțiunii din limba maghiară de delict disciplinar. Dar neajungerea unui scop al instrucțiunii, învățarea unei măsuri anumite de către școlarul numai în cele mai rare cazuri poate fi atribuită învățătorului ca delict. Și după ce scopul instrucțiunii în limba maghiară este indicat în termeni așa de generali și nehotărâți ca în §. 19, atunci aceste dispozițiuni fac posibil ca ori și ce învățător să poată fi citat înaintea forului disciplinar. Și dacă se condamnă învățătorul să fie pedepsite școala și confesiunea, cari n'au nici o vină.

Ceea ce legea califică ca fapt dușmă-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Dincolo de mormânt.

Nuvelă de Caton Theodorian.

(Fine.)

Lia, trântită în jilt, părea învăluită într'un giulgiu, umbre sălbatice din părul ei căzut pe frunte și pe gât li ascundeau chipul pierdut între uitare de durere și de scârbă. Trupul ei arunca o umbră stânsă pe perete, desemnând o pată nemișcată ce părea o arătare neagră, o mărturie lugubră care văzuse și auzise tot, fără tremur sufletesc, fără cârtire. Pieptul i-se ridică cu răsufări zbuciumate, prin cari trecea, câte odată ca o șoaptă de plâns. Părea fără viață dar treptat o arsură îi aprindea buzele, obrazul și fruntea, pe când mintea ei luminată de fulgerul adevărului destăinuit, cerceta trecutul.

»Cum putuse să se petreacă în casa lor așa de mare taina fără ca ea să nu priceapă nimic? Tatăl ei! tatăl ei! acela cărui știuse să-i zică așa de duios »tată«, să fi fost un așa de mare mișel? Cum de nu băgase ea de seamă nimic din cele câte-i povestise acum așa fără de milă maică-sa? Cum de nu-și aducea de loc aminte de un a tul care să fi ținut un loc între doamna Rainu și sârmanul mort? Cum de nu văzuse ea apucăturile de om

de rând ale lui Rainu, metehnele, beaură, jocul? Putuse fi ea așa de oarbă până la opt ani când pornise la școală, s'au știuse măsă așa de bine să-i ascundă adevărul și s'o feriască? Mă sa! Da, nu putea fi decât adevărul: mă-sa nu minșise nici-odată?«

Acum ochii i-se oprise pe portretul din perete al lui Rainu, înfipit între perdelele ce, cu faldurile prăfuite, îi ascundeau o parte a chipului și din care răsărea numai fruntea, ochii și gura; privirea aceea care i-se păruse ei așa de bună, fruntea bulbucată și mare susținând un păr curat și negru ca și catranul; i-se animau ochii și să scoborau dinaintele, nici o ură nu simțea să i-se nască în suflet.

Apoi dându-și seamă de realitate se întoarse iute și cu nerăbdare către mă-sa:

— »Și... cum trebuie să-i zic?«

— »Cum să-i zici altfel: »tata«, dacă tata ți-e tată«. Dar dintre spezele de sus, portretul par'că dobândia viață, par' c'o privea cu alți ochi învăluindu-o într'o broboadă neînțeleasă de duioase rugăminți, par' că-i spunea: »Dar nu ți-am fost eu adevărat tată, dar nu te am iubit cu atâta drag, dar nu te-am răslățat ca pe un ânger? Ce-am făcut eu, ca să mă urăști și să mă uiți precum îți cere. Și Lia își aduce aminte, în adevăr, de anii ce nu se uită, de copilăria ei, de zilele moarte când Rainu se întorcea acasă cu buzunarele pline de cofeturi, de jucăriile ce-i făceau fericirea, de păpușile neuitate — de sărutările lui

calde pe frunte și pe obraji. I-se mai încheagă, iar frumoase amintiri dela București, când venia el câte odată, cum dădea, totdeauna, pe la pensionat, n'o ocolea nici-odată, o lua la plimbare, o ducea la cofetărie, și-i cumpăra atâtea nimicuri. O licărire grozavă li străbătu apoi mintea:

Acum vre-o doi ani venise iară; era bolnav, slab și istovit, tușia și lepăda flegme mari galbene și spumoase, în piept li clocotea ca o oală ce fierbe sub un foc necurmat. O luase și atunci o scosese cu trăsura la șosea și la Nestor, câtase să-i facă toate plăcerile și când plecase, atunci, pentru întâia dată — și pentru ultima — în poarta școlii, la întoarcere, seara sub un cer acoperit și pe o vreme umedă, când coborau din trăsură o luase în brațe, și-și lipise buzele reci și aspre de obraji ei, o sărutase și-i glăsuise dulce, ah! ce dulce și dragălaş:

— »Așa e că tu ești fata mea Lia? Așa e?« și ea surăsese mai întâiu de această izbucnire neașteptată, se mirase o clipă, atribuisse totul boalii, li mângăiașe pe obraji veșteji și-li îmbrățișase mult... Și de atunci nu-l mai văzuse; ba da: li mai văzuse odată, cu sprâncenele îmbinate, cu obraji scorojiți cu fruntea umbră, cu pleoapele acoperind globurile ochilor, în haina neagră, cu mâinile pe piept, acoperit de puținele flori aduse de mâna ei, — între cele patru scânduri...

Un gol luminos se făcea, dar, în

creerii Liei, pe când pieptul i-se ridică cu răsufări mai dese, iar ochii închiși cercam să bea lacrimile ce stau să pice. Ceva li spunea că el bănuise, că nu putuse fi așa de rău, că poate avusese o fire neînțeleasă pentru doamna Rainu, că ea ar fi putut să-l oprească după marginea prăpăstiei fără tund, în care se prăbușise, că pricepuse taina și că de aceia se prăpădise așa.

Doamna Rainu, care urmăria mișcările neoprite ale mușchilor feței Liei, o deșteaptă din visarea asta dureroasă:

— »Lia, auzi tăsură. Vine Lia, ștergeți ochii, pentru Dumnezeu ce e asta?«

* * *

Înalt și mândru în bătrânețele albe, dar puternice, pășește până 'n mijlocul odăii cel așteptat. Se înclină mlădios în fața d-nei Rainu, pe când ochii lor, după cincisprezece ani s'au întâlnit iară, fără nici o emoție, dar mirați de schimbarea ce-a făcut vremea și anii pe amândouă fețele. În fața Liei se apleacă stângaci și mișcat, întinzându-i mâna și apucându-o pe a ei întinsă, fără să cuteze încă să lase pe fruntea plecată a feții sărutarea atât de dorită. — Ochii cercetători ai Liei cată să-și aducă aminte de chipul, de ținuta, de glasul noului venit; dar nimic nu răsună din eoul trecutului. Nu-și aduce aminte să l mai fi văzut vre-odată și acesta-i face plăcere, îi dă încredere, o însufletește și o mângăie. Gândul ei îi spune neted: »Dacă-i fi tatăl meu

nos statului, e ținut iarăși în termeni așa de generali, încât o aplicare dreaptă este eschisă, mai ales în statul nostru, unde judecata despre ce va să zică agitațiune contra constituțiunii și a unității naționale a statului, este după poziția de partid așa de deosebită.

Proiectul prezentat este însă și un pas înainte pe cărarea maghiarizării școlilor populare. Citează §. 18. cu amendamentele comisiei dietale pentru instrucțiune privitoare la școlile confesionale, în cari jumătate din școlari vorbesc limba maghiară și la acele unde 20% din școlari vorbesc aceasta limbă.

De cea mai grea asuprire și nedreptate trebuie să declarăm însă acea dispoziție adăusă la proiect de către comisiune, după care în școlile de repetiție poate fi întrebuințată numai limba maghiară ca limbă de predare. Este nedreaptă față cu autonomia bisericii și este un atentat asupra dreptului omului.

Memoriul arată apoi că proiectul e îndreptat și în contra instrucțiunii populare a naționalităților nemaghiare. Citează §-ul 19. și dispozițiile privitoare la cărțile didactice și revizitele școlare zicând că proiectul tinde a face atârnată folosirea tuturor mijloacelor de învățământ în școlile confesionale, de aprobarea ministrului. Dar §. 17 care dispune, că tablele din salele școlilor să nu conțină nimic ce se referă la istorie și geografie străină! — Așa dar de aici încolo nu va mai putea fi folosită o chartă a Greciei, a Romei, icoana catedralei din Colonia ori icoana lui Kaulbach: Dărâmarea Ierusalimului, dacă vr'un ștreber va voi să interpreteze verbal dispoziția.

Proiectul se încearcă de a stabili patriotismul și al educa cu paragrafi. Aceasta e trist și va avea efectul contrar. Patriotismul este ceva sfânt în interiorul omului și nu se poate învăța militărește. Unei legi școlare nu e permis să fie lege politică. Proiectul este o astfel de lege, el codifică în paragrafi neîncrederea față cu școlile confesionale desonorează și deosește lucrarea lor.

În motivarea proiectului se zice că legea planuită nu împedecă pe nemaghiari de ași educa copiii în limba maternă. După judecata noastră el face în mare parte imposibilă aceasta educație. Urmarea va fi că cetățenii nemaghiari vor fi greu păgubiți în cultura lor și se vor cauza nouă răni patriei, ear urmarea va fi creșterea numărului emigranților.

De aceea ne simțim în conștiința noastră datorii de a protesta solemn în contra acestui proiect de lege, care vatămă grav autonomia bisericii noastre.

Memoriul e subscris de episcopul Dr. Fr. Teusch și de secretarul consistorial Karl Fritsch și a fost prezentat ministrului președinte și ministrului instrucțiunii publice în 9 l. c.

Adunare poporală în Abrudsat.

Convocare.

Locuitorii din cercurile electorale Ighiu și Trăseu se conveacă la adunarea poporală ce se va ținea Luni la 25 Martie a. c. st. n. în curtea școlii gr. or. din Abrudsat la oarele 11 a. m. cu următorul

și dacă m'ai fi iubit, ar fi trebuit să știți să mă faci să te iubesc și eu: dac'ai fi tatăl meu n'ai veni tocmai acum, când amintirea celui ce s'a dus ține tot locul în inima mea. Da, așa-i spune neted și hotărât gândurile ei îndărătnice.

Pe urma bătrânului un servitor încărcat de daruri frumoase și scumpe, de flori pe cari ochii fetei luncă cu un suris trist, intra cutezător. Lia le primise, mulțumise, voise să se arăte recunoscătoare și chiar plecase fruntea când bătrânul întinsese buzele pentru a pune o sărutare. Dar nimic, nimic n'o imboldea cătră străinul acesta generos, care venea să-i turbure amintirile, să deschidă o prăpastie între o inimă și un mormânt, să nărue, cu mărinișia aceasta umilitoare, pedestala mai tare decât granitul, încheșat în lungi ani de trecut trandafiriu, din care făcuse cu gândul, un monument pe groapa lui Rainu.

Cu doamna Rainu bătrânul se arătase cu o prea respectuoasă ținută, aproape îi colise privirea: cu Lia ținuse să lege vorba, dar ochii ei ce păreau că țintesc pe ai lui priveau într'altă parte, mintea ei nu-l asculta și alte șoapte o nelinișteau....

La plecarea sărutase mâna văduvei și cam nedumerit de ținuta Liei, strecurase, încetinel o întrebare doamnei Rainu, dacă cumva nu știe încă. Li răspunsesse cu o tristă înclinare de cap și-i șoptise:

— »Ba da și-o să se obicinuiască; fi sigur.

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Discuțiune și proiect de rezoluțiune asupra sufragiului universal, a proiectului de lege relativ la școlile comunale și confesionale și asupra vorbirii ministrului de interne trimisă comuniilor spre afișare.

Abrudsat-Câmpeni, 11 Martie 1907.

Dr. Laurentiu Pop, Dr. George David, Candin David, Iosif Gombos, Ioan Simu, Demetriu Goia, Grigorie Sima, Nicolae Oniciu, Basiliu Oniciu, P. Macaveiu, Silviu Lazar, Dr. Vasilie Fodor, Petru Popoviciu, A. Danciu, Alex Furdui, Dr. Vasilie Preda, Dr. Zosim Chirtop, R. F. Furdui, C. Colthișel, Ioan Nicola, Nicolae Onetiu, V. Chirtop, Teodor Orlea, Traian Andreica, Iuliu Poruțiu, Iosif Sabo, Vasilie Andreica, Mare Vasilie, Emanoil Beșă, Ion Fodorean, Nicolae Cristea, Nicolae Baisan, Ioan Anca, Ioan Danciu, Al. Lupu, N. David, Gheorghiu Lupu, Ales. Jurca, Nicolae Jurca, Ales. Crâșnic, Ioan Macavei, D. Bodea, Nicolae David, Nicolae Ciama, Simion David, Nicolae David, Simion Dandea, Nicolae Macaveiu Lița, Traian Macaveiu, Ioan Popa, V. Macavei, A. Danciu, Ioan Agârbicean.

Din dieta ungară.

În ședința de Miercuri a camerei dep. Dr. Iuliu Maniu a rostit, cum știm, un lung discurs.

E firesc, zise d-nul Maniu, că stând după o îndelungată pasivitate pe aceste bănci, să precizăm atitudinea ce o observăm față cu acțiunile legislative de până acum și atitudinea ce-o observăm față cu proiecte de lege teoretice ca cel de față. Arată starea dinainte de 1867, când Ungaria de azi era compusă, afară de Ungaria proprie, din Ardeal, părțile adnexe din granițe, Croația-Slavonia, Bănatul timișan, Voivodina sârbească și Fiume și după 1867 când, învingând tendințele centraliste, aceste teritorii autonome au fost desființate.

Noua formațiune și organizație de stat au fost primite cu îngrijire de »popoarele locuitoare ale diferitelor entități«, căci își vedeau amenințate condițiile fundamentale ale dezvoltării lor culturale și economice. Pentru ca popoarele să li-se asigure interesele culturale și economice și în noua formațiune de stat, s'au adus legile fundamentale dela 1868 (legea școlară 38 și de naționalități 44) Majestatea Sa, cât și toți factorii competenți ai politicii maghiare a dat acestor legi deosebită putere prin speciale promisiuni.

Legile și promisiunile aceste n'au fost însă respectate și aici în camera a-ți zis că ele nu se pot executa și nici nu se vor executa niciodată. În urma aceasta nemulțumirea și neîncrederea noastră a crescut din zi în zi.

Cu timpul au fost aduse legi, cari au stîrbit garantarea prin legile dela 1868 a liberei noastre dezvoltări. Ne supunem acestor legi, dar aceste nu fac parte din convingerile noastre de drept, deoarece stau în fășișă contrazicere cu legile fundamentale, cari deși nu-s pe deplin mulțumitoare, totuși sunt mai aproape de convingerile noastre, ear pentru schimbarea acestor legi

Atunci, la plecare îi zise pe nume, îi vesti c'o să vină mai des, în toate zilele, o mângăie ușurel pe frunte, fusese mai deslețat și mai pretinos.

— »Lio... Nu e așa c'o să ne împrietinim Lio. Fata își aduse aminte că trebuie să-i zică »tată«; și în același timp însă își mai aminti de alte vorbe ce-i umblaseră până aci prin minte, vorbele lui Rainu: »Lio. Nu e așa că ești fata mea Lio...« Și Lia răspunse încurcată....

— »O să ne împrietinim... domnule«.

Imbrăcată veghiase toată noaptea, trântită pe un scaun, în odaia ei. Prin crăpătura scândurilor dela tocul ușii, vedea o dungă de lumină plâpândă, care-i spunea că nici mâsa cu care, nu mai schimbasesse nici o vorbă, nu se culcase. Se scurgeau ceasurile. Limba ceasornicului școlii din vecinătate măsură sferturile, jumătățile și oarele ce treceau.

Lia ascultase cu nepăsare și răceală, vorbele bătrânului ce picătură cu picătură ca apa molumă a ploii, topia amintirile ei scumpe. Simția sub frunte, luptând ceva ca împotriva unei unde iuțe ce căta să-i înecă mințile. Privirea celui ce plecaseră o urmărea înghețând-o toată, iar ochii portretului de dincolo parcă străpungeau prin prizele de zid, încălzind-o și imputernicind-o.

Și așa treceau ceasurile. Mai târziu dunga de lumină nu se mai văzu prin scândurile rău albizite, lampa din odaia

vom stăruii întotdeauna. Proiectul de față vrea să înmulțească șirul amintirilor legi jicnitoare.

Arată apoi că introducerea prin acest proiect a limbei de stat e în contrazicere cu legile fundamentale din 1868, după cari fie-care fiu al țării trebuie să fie instruit în limba sa maternă.

Vă înșelați când afirmați, că cei ce au făcut legile din 1867/8 au fost niște naivi, din contră ei au fost oameni înțelepți, patrioți luminăți. Vorbește de Eöt-vös și zice că principiul ca fie-care cetățean să învețe ungurește nu e în interesul țării, apoi continuă așa:

D-voastră, domnilor deputați, aveți obiceiul a vă provoca adesea la cuvintele d-lui ministru de instrucție. Dați-mi voie să mă ocup și eu de partea aceea a discursului, pe care d-voastră atât de mult îl comentați.

D-l ministru a voit a răspunde într'o cuvântare recentă la o vorbire a mea, în care am protestat împotriva exagerării în ale propunerii limbei maghiare. În acest discurs d-l ministru a zis (citește): »Intrebarea e, dacă ar fi oare de dorit, sau chiar necesar, ca toți cetățenii acestei țări să ajungă în situația de a putea avea o atingere spirituală între sine — ca și în realitate nu numai de formă, nu numai pe hârtie și nu numai ca noțiune de drept public, ci și în realitate acești cetățeni să formeze o unitate în înțelesul politic al cuvântului«. — »Aceasta-i o latură a cetățeniei«. »Cealaltă latură e, că fie-care cetățean al țării, fie el de orice naționalitate, să fie în stare nu numai să plătească dările către stat și să-și trimită feciorii în cătane, ci să ia și parte activă la viața de stat a țării, putând ajunge fie-care din ei la cele mai înalte situații, pe care le oferă viața de stat«.

Impart și eu această chestiune, întocmai ca d-l ministru, în două părți, și-mi iau voie a trage la îndoială adevărul cuprins în această declarație, alcătuită de altcum cu o rară dialectică și elocință — și a protesta împotriva ei cu toată hotărârea, ca împotriva uneia, care e foarte potrivită pentru a seduce pe unul sau pe altul. Căci, de fapt, ce zice d-l ministru în partea întâia? Dănsul dă expresiune dorinței, ca fie-care cetățean al țării să ajungă în situația terică de a putea intra în legături spirituale cu maghiarimea și astfel cultura acesteia să ajungă accesibilă pentru fie-care dintre ei.

Mulțumesc foarte frumos d-lui ministru pentru considerația pe care o are față de facultățile spirituale ale neamului meu românesc (Ilaritate), despre care presupune că e capabil de a-și însuși pe lângă cultura sa proprie încă și o doua cultură. Căci de fapt, dacă d-l ministru presupune că neamul meu, având contact spiritual cu propria lui cultură și cu propriul lui trecut, poate intra într'o legătură spirituală și cu un al doilea neam străin, a cărui cultură să și-o însușiască, se vede că dănsul prețuește foarte mult puterile sufletești ale neamului meu.

Eu, însă nu sunt de părere cu d-l ministru, ci cred că păturile întinse ale neamului meu, acele, cari sunt temeliele neamului, nu sunt în stare să o facă aceasta. Neamul meu românesc, întocmai

doamnei Rainu se stânsese și telurile deșteptate ale patului o vestiau că bătrâna a intrat în așternut. Atunci zorile se deslușiau departe, în văzduhurile ruginii și cu încetul ziua venia să stăpânească pământul cu lumini nebotărite. I se părea că odată cu ziua, o licărire coboară și asupra sufletului ei, că-i umple inima, că-i dă aripi să zboare spre soarele ce-și trăda răsăritul cu dungulițe argintii în tivitura norilor. Ceva striga puternic într'însa, c'un accent tare și apropiat, al unui glas pretinesc.

Mirezama florilor din coșul adus de cu seara îi amorțea simțurile și-o îndeamnă la somn; altceva însă-i da putere să înfrunte ispitirea. Se hotări să iase. Imbrăcă o mantilă, își învâli capul într'o broboadă impletită cu iglița, luă coșul de flori în mână și trecu în sală. În dreptul ușii odăiei în care dormia doamna Rainu se opri; trase cu urechia, îi auzi răsuflarea rară și liniștită a somnului, se încredință, și diubind lucrurile cu mâna se strecură afară. Făcu câți-va pași: pe uliță, trecătorii ce începeau să se arăte o priveau nedumeriți; întâlni o trăsură, o opri și se urcă într'însa.

Ajunse afară, la cimitir și intră pe subt bolta arcuită a clopotniței. Frunzele uscate cădeau cu pocnituri jalnice asupra lepezilor licioase și ude, insule negre, răzoarele de pământ, goale de flori, făceau ochiuri neregulate de-asupra zăpezii roasă de vânturi, tulpinele tufelor se clătinau agale, mișcate de crivăț; copacii, într'un loc, alăturați îmbrățișau crengile goale și

ca ori care alt neam din lume, nu poate să cultive mai multe culturi. El nu poate să existe altfel decât în comunitate cu cultura sa proprie, pentru-că acel neam, care în păturile sale întinse ori chiar în totalitatea sa cultivă două culturi, trăește în comunitate sufletească cu două culturi, este un neam hermafrodit, pornit spre pieire și nu are nici un viitor. (Aprobări la naționaliști. Zgomot. Președintele sună.)

Iar fiind-că punctul meu de vedere este acela, că un neam nu poate să aibă decât o singură cultură, este mai presus de ori-ce îndoială că nici neamul meu nu poate să aibă mai multe culturi, decât una, (Voci: În Ungaria nu poate să fie decât o cultură cea maghiară!) iar aceea trebuie să fie cultura neamului meu. Dacă d-voastră stăruiti pentru contrarul, dați cea mai strălucită dovadă, că aveam dreptate atunci, când ziceam că ideile d-voastră nu sunt aceleași cu ale d-lui ministru.

Eu pentru aceea am fost și sunt împotriva propunerii limbei maghiare, fiind-că aceea duce la dripirea culturii celorlalte naționalități. Împotriva dripirii am nu numai dreptul ci și datorința ca să lupt și dacă nu ași lupta, chiar d-voastră ați fi îndreptățiți să-mi faceți muștrări. (Voci: Îți facem și așa!) Dar așa cel puțin nu le faceți pe nedreptul. (Zgomot.)

Contele Albert Apponyi a făcut declarația că toți trebuie să învețe ungurește pentru-ca să poată lua parte la toate manifestațiunile vieții de stat, pentru-ca să se poată împărtași de toate acele drepturi pe cari le otare statul cetățenilor săi. Astfel pusă chestia eu o accept cu bucurie; căci ea este o dovadă că din 1868 încoace dezvoltarea vieții de stat s'a făcut în direcție ca validitatea popoarelor din această țară și afirmarea drepturilor lor să fie atârnată de cunoștința limbei maghiare. De câte ori am spus lucrul acesta aici în ședințe, ori în presă, d-voastră ați negat; acum însă după declarația d-lui ministru, așa cred că nu se va mai contesta adevărul acesta.

O altă pretențiune a d-lui ministru este că prin cunoștința limbei maghiare fie-care cetățean să poată ocupa cele mai înalte trepte în viața de stat. Eu vă pui întrebarea că din aceea massă uriașă a popoului d-voastră, care muncește pământul, câți s'au ridicat, nu zic la treptele cele mai înalte — ci măcar la trepte în câțva mai însemnate? Voci: (Foarte mulți. Zgomot. Președintele sună.)

Recunosc că s'au ridicat mulți la trepte mai înalte, mai însemnate, dar dacă ar fi să exprimăm în procente proporția, în care sunt reprezentate la aceste trepte masele popoului maghiar, ne-am convinge că proporția aceasta este atât de bagatelă, încât din o comună timp de o generație întreagă numai în rare cazuri se ridică vre-un om la o treaptă mai înaltă în stat. Cu atât mai puțini se ridică din sânul popoului nostru.

Acum cred, că și d-voastră veți recunoaște că a maltrata un popor întreg cu învățarea unei limbi și a-l privea de la câștigarea altor cunoștințe numai pentru-că dintre o mie de înși ai celui popor să se poată ridica unul ori altul câte la o treaptă mai înaltă — să mi-se erte dar aceasta este o nedreptate, o siluire! (Zgo-

înghețate; pe groapa lui Rainu stătea verde cununa de merișor adusă în ajun de ea.

Cu stânga ținea coșul de toartă și cu dreapta începuse să presare florile proaspete încă de-asupra mormântului. Umbra ei mlădioasă făcea ocolul petecului de pământ sub care Rainu își ispășia, liniștit, păcatele. Acum nu mai plângea Lia, ca în ajun, lupta cugetelor ei nu-i îngăduia aceasta. Numai răsuflarea ei se făcea mai pripită, mai deasă și-o apăsare îi chinuia pieptul. Din zări i-se păru că deslușește o străvezie formă cunoscută, și înțelese că e jocul unei închipuirii dorite.

Îndreptă cununa de merișor pe brațele crucii de lemn înfiptă de curând în pământul nebatătorit și plecată de crivățul ce băntuise, cercă să o îndrepte, dar mâinile n'o ajutară. Rosti, încetinel și rar, rugăciunea celor duși, așa cum învățase la școală, și ridicându-și ochii spre cerul luminat, unde norii fugeau repezi ajungându-se unii pe alții, împreunându-se și despărțindu-se iară, pe față i-se lăsa ca un mănunchiu de raze și i-se păru că rugăciunea ei se înalță sus, și că Dumnezeu o primește.

Apoi și mai încet încă, se îndoi spre crucea ce-i sta înainte, își aplecă mijlocul spre pământul de subt picioare și șopti, așa ca să nu s'auză, nici ea însăși:

— »Iart-o tată!«

Și ieși din cimitir, tot așa cum intrase, liniștită, senină, împăcată, cu cugetul ușurat. — (,Archiva“).

mot și mișcare în stânga. Voci în dreapta: Să auzim! Să auzim!

Fenyvesy Soma: Cum le-ai spune toate aceste, dacă n'ai ști unguerește? (Zgomot și mișcare în centru). **Președ.** sună clopoțelul).

Iuliu Maniu: Eu sunt de părerea că în guvernamentul central al acestei țări limba oficială poate să fie cea maghiară și că aceea, cărora legea le cere o pregătire academică, vor trebui să învețe limba maghiară deja și pentru-ca să poată veni aici în parlament și să se poată înțelege cu d-voastră unguerește, ca reprezentant al poporului său precum și pentru-ca să poată ajunge la acele trepte, pentru cari s'ar putea pretinde cu drept cuvânt cunoștința limbii maghiare, dar ca instrucție poporală să i-se dea o direcție de dragul acestor puțini oameni și pentru-ca de dragul acestora învățarea limbii maghiare să fie obligatorie în instrucția poporală, — cu aceasta nu pot consimți nici eu, nici nimeni altul, care judecă nepreocupat în chestia aceasta.

Markos Gyula: Ideia egalității pretinde această (Zgomot. Să auzim! Să auzim!)

Iuliu Maniu: Iar dacă nu există nici motivul acesta, atunci vă întreb care motiv se poate invoca, pentru-că să-mi dați voie — ce interes are mulțimea elementului unguereș, că poporul meu românesc știe unguerește ori nu?

Voci: Dar e interesul lor! (Mișcare în stânga).

Iuliu Maniu: Interesele aceluia popor le apărăm și noi. (Mișcare și contraziceri în stânga). Da, totdeauna noi le-am apărât; iar nu d-voastră. (Sgomot în stânga. Mișcare în centru. Voci! Să auzim! Să auzim!)

Uray Imre: Pentru ce îi valahiziți?
Al. Vaida: Find-că de-al de Uray au fost șovinști. (Zgomot în stânga și în centru).

Președintele: Rog pe d-l deputat ca să nu-l conturbe pe orator prin întrepreri.

Iuliu Maniu: Imi țin de datorie a declara cu toată convingerea, că introducerea forțată a limbii maghiare în școlile populare nu este în interesul poporului maghiar.

Voci în centru: Așa e! În stânga: Lăsați-o asta în grija noastră! E doară în interesul poporului român).

Iuliu Maniu: Dimpotrivă îi este chiar spre pagubă foarte mare; fiind-că prin introducerea forțată a limbii maghiare, e primejdie să câștige teren înstrăinarea naționalităților nu însă față de d-voastră, cari ați pornit tendința aceasta, ci față cu poporul maghiar, iar înstrăinarea aceasta nu va contribui la consolidarea raporturilor din această țeară, nici la întărirea siguranței și viitorului ei. (Voci în centru: Așa e! Contraziceri în stânga!)

Trece apoi la analiza și criticarea unor paragrafi din proiectul de lege. Avem datoria morală, zice, să protestăm în modul cel mai hotărât. Acum când din nou veniți cu o lege, prin care excludeți pe toți cari nu știu unguerește, să protestăm, că faceți dependentă participarea la instituțiile statului de cunoștința limbii maghiare. (Aprobări vii din partea naționaliștilor.)

Cronica din afară.

Un ucuz al Țarului. Ziarul »Tribune« află din Petersburg că Țarul a scris un ucuz prin care marele duce Neculai este numit generalisim al armatei și marinei de războiu. Țarul l'a investit cu puteri mari și i-a comunicat că pe ziua de 28 c. va pleca în Finlanda. În cercurile diplomatice faptul se comentează astfel: Țarul va dizolva Duma pe ziua de 28 c. și pentru ca deputații să nu se întrunească din nou în Finlanda, s'au luat de pe acum măsuri militare acolo.

Amnestia în Rusia. Ziarul »Birjevia Wiedomosti« anunță din izvor oficios că chestia amnestiei se consideră ca definitiv rezolvită. Se vor bucura de amnestie toți cei acuzați pentru delict de presă, cei judecați pe cale administrativă și cei urmăriți pentru răspândirea broșurilor revoluționare. Teroriștii sunt excluși.

Camera Italiană și tratatul italo-român. Raportul comisiei parlamentare italiene asupra tratatului comercial italo-român, cere camerei să aprobe tratatul, deoarece el va contribui să facă mereu mai intime relațiile cu România, care este unită cu Italia prin comunitatea originii și sta-tornice legături de prietinie.

Abrogarea legii contra Irlandei. Camera comunelor a adoptat o rezoluțiune

a naționaliștilor de a se desființa bilul care cuprinde legile excepționale contra Irlandei. Secretarul de stat pentru Irlanda a salutat acest vot și a declarat că guvernul va desființa acest bil cu cea dintâi ocaziune.

ȘTIRILE ZILEI.

— 3 Martie v.

O adresă de felicitare. Din București se anunță: D. dr. F. Chorin, președintele comitetului ungar pentru participarea la Expoziția generală română, a trimis d-lui dr. C. I. Istrati ministrul domeniilor, o entuziastă adresă prin care îi exprimă călduroase felicitări pentru frumoasa reușită a Expoziției. În această adresă se spune că națiunile română și ungară, unite printr-o bună vecinătate, de secole, trebuie să meargă mână în mână pe calea progresului.

O constatare tristă. Conform statisticii oficiale au emigrat în luna Ianuarie 31.000 cetățeni ungari în America. Dacă luăm în considerare că sporul populației în aceiași lună a fost de 16.000 suflete, trebuie să ajungem la constatarea tristă că populațiunea țării scade din lună în lună în mod într'adevăr amenințător.

Examene. D-nii Dr. Alexandru Bogdan și Tit L. Blaga, profesori la gimnasiul nostru din Brașov, au făcut cu succes în Budapesta examenul pedagogic profesional.

† **Leontin Pop,** jude de tribunal în penziune a încetat din viață în Cluj în 14 Martie în etate de 73 ani. El a fost un judecător harnic, stimat de toți, care a rămas întotdeauna credincios neamului său. Adresăm familiei răposatului sincerile noastre condolențe!

O luptă frumoasă au purtat — după cum scrie »Tribuna« — Românii din comuna Șimand la alegerea pentru comitetul comunal, care s'a făcut în 13 Martie în numita comună. Pe lângă toate străduirile străinilor în frunte cu fostul fișpan Török, a reușit lista românească cu o majoritate de 92 voturi. În fruntea Românilor s'au pus părintele Augustin Beleş și d-l Cornel Grozda. Românii din Șimand și bravii lor conducători merită toată lauda.

„Pedagogia română“. Primim la redacțiune primul număr din noua revistă socială-pedagogică »Pedagogia română«, care a început să apară de două ori pe lună în Gherla sub direcțiunea d-lui profesor Anton Domide. Primul număr se prezintă foarte bine, are o extensiune de 16 pagini octav mare și conține numeroși articoli pedagogici de actualitate. Abonamentul pe 1 an 10 cor., pentru România 12 lei. Salutăm cu mare plăcere noua revistă.

Purtarea inegalabilă a deputatului Nagy György, care insultase cămele române în ședința de Luni a dietei, a produs și într-o parte a presei maghiare un viu resens. Mai multe ziare maghiare îl provoacă pe Nagy să se rectifice — dar Nagy tace... Ziarul »Lupta« e informat că președintele camerei Iusth împreună cu mai mulți deputați ai coaliției și-au exprimat alături față de dep. Dr. T. Mihali indignarea lor asupra atitudinii inegalabile ale săcului Nagy.

Dela corporațiunea de meserii primim spre publicare următorul comunicat: Comitetul dirigent al corporațiunii de meserii a ținut în 12 Martie a. c. o ședință plenară extraordinară. La ordinea zilei se afla rescriptul magistratului orășenesc, în înțelesul căruia magistratul n'a luat în cunoștință înființarea corporațiunii de meserii din cauza unor erori formale, și a dispus a se face o nouă alegere. Între funcționarii meseriași intruniți se afla și avocatul corporațiunii de meserii, d-nul Dr. Dionisie Kovácsy. Pe acesta l'a însărcinat comitetul dirigent, să aperse corporațiunea față cu decisiunea magistratului orășenesc. Comitetul va înainta din această cauză direct la înaltul ministeriu de comerț o plânsoare și se va ruga, să se trimită spre examinarea cauzei la fața locului un comisar ministerial. Tot-deodată comitetul a hotărât să modifice statutul în interval de o lună și de-a crea 3 posturi de vice-președinți, pentru-ca pe viitor să facă parte din comitetul corporațiunii câte un vice-președinte român, german și un maghiar, prin ce se va satisface pretenșiunile naționalităților. Corporațiunea de meserii a amânât prin urnare și ținerea banchetului până după adunarea generală convocată pentru modificarea statutelor.

În chestia fostului metropolit Ghenadie D-l C. Disescu, ministrul cultelor, a depus la Senat un proiect de lege, prin care fostul

metropolit Ghenadie este numit stareț pe viață al mănăstirii Căldărușani, căreia i-se redau 200 hectare pământ.

Asupra cauzelor catastrofei din Toulon ziarul »Hamburger Nachrichten« află din Paris că în ministeriul marinei domnește convingerea că explozia de pe vaporul »Iena« se datorește unei mari neglijențe. În de-pozitul de pulbere s'a păstrat o cantitate mai mare de pulbere ca cea permisă și magazia nu se afla în ordine. Comandantul portului militar din Toulon a fost încu-nostițat cu o săptămână în urmă printr-o scrisoare anonimă, de neorânduiala din magazia de pulbere. El n'a dat însă atenție scrisoarei și n'a comunicat nimic ministru-lui marinei.

Sindicatul presei parisiene a decis în unanimitate să deschidă o subscripțiune publică pentru ajutorarea victimelor catastrofei cuirasatului »Iena«.

Marinarii potemkiniști aflați în Constanța, în număr de 85, au adresat o telegramă lui Golovin, președintele Dumei, salutând deschiderea Dumei, urându-i succes și deplină reușită în lucrări și cerându-i o amnestiare generală pentru cei cari s'au luptat pentru libertate.

Tragere la țintă. În zilele de 18 și 19 Martie n. regimentul de artilerie va face exerciții de tragere la țintă pe teritoriul din stânga drumului ce duce spre comuna Christian în apropierea stupinei Czell în direcția spre »Piatra Corbului«. În zilele acestea este strict oprit a călca acest teritoriu. Se atrage atențiunea tuturor, că nu e permis a atinge gloanțele de tun, cari s'ar găsi în apropierea locului de tragere la țintă, în schimb însă să facă arătare la autoritățile politice sau militare.

Trenuri înzăpezite în România. Direcțiunea generală a C. F. R. comunică, că din cauza viscolului, care bântue în toată țara, au fost înzăpezite următoarele linii: București—Constanța, București—Călărași și București—Slobozia.

Mișcarea bandelor în Macedonia. Lângă Nigoslav, la sud-ost de Serres, a avut loc Sâmbătă o luptă între trupe și o bandă greacă de 8 oameni. Șeful bandei este preotul Pascal, autorul măcelului celor 17 bulgari de la Caraceacoe din Noemvrie 1906. Trei comitații au fost ucși, restul a fugit.

Luptă între greviști și jandarmi. Din Belgrad se anunță că o sută cincizeci de țărani sârbi, voin să pătrundă în fabrica de zahar pentru a relua lucrul, au fost primiți cu focuri de revolver de către garzi și de către greviști. Intervenind jandarmeria, a urmat o luptă; trei lucrători au fost ucși, iar cinci au fost răniți. Agitația greviștilor dela fabricile de zahar, s'a întins și în oraș. Mai multe mii de persoane, mai ales lucrători au organizat o procesiune, în care au purtat pe sus corpurile celor omorâți de jandarmi. Au avut loc foarte dese ciocniri între soldați și între greviști.

În atențiunea compactorilor. Direcțiunea financiară din loc a fixat, pentru acordarea lucrărilor de compactorie pe anii 1907—1909, ziua de licitațiune verbală pe 23 Martie a. c. la 10 ore a. m. în edificiul Palatului financiar, etajul I. Nr. 10. Cei cari doresc a participa la această licitațiune trebuie să depună un vadiu de 20 coroane.

Mare ciclon în Madagascar. Ministeriul coloniilor franceze a fost anunțat că un ciclon a pustit regiunea Madagascarului cuprinsă între Nosivarica și Mananzary. Detaliile lipsesc, linia telegrafică fiind întreruptă din cauza ploilor.

Sequestrarea unui vapor englez. Din Constanța se anunță că vaporul englez »J. W. Taylor« care printr-o manevră greșită, a izbit și deplasat zilele trecute digul dela intrarea în port, a fost sequestrat pentru plata sumei de 60.000 Lei, costul stricăciunilor evaluate de expertiza făcută asupra accidentului. Căpitanul vasului nu recunoaște însă expertiza făcută și refuză plata, cerând o contra expertiză, — care probabil va fi admisă.

Avis. Din cauza repansului duminical va fi deschisă mâine în oraș dela orele 1—9 seara numai farmacia d-lui Victor Roth de sub casina română.

O doftorie de casă răspândită. Căutarea continuă după spiritul (Franzbrantwein) și sarea lui Moll, dovedește că întrebuintarea lor, ca fricțiune alinătoare de dureri, reumatice are efect bun. Sticla 1 cor. 90 bani. Se trimite zilnic cu ramburs postală de liferantul curții c. și r. A. Moll, Viena, Tuchlauben 9. În depozitele din provincie să se ceară expres preparatul Moll provă-zut cu marca de scut și subscriere. — (4)

Convocare.

Adunarea generală ordinară a »Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelilor și sodailor români meseriași din Brașov« se convoacă prin aceasta pe ziua de 18/31 Martie a. c. la orele 3 p. m. în localul »asociațiunii din strada orfanilor nr. 4. Sunt invitați a lua parte la această adunare toți membrii asociațiunii, precum și binevoitorii și sprijinitorii ei.

Programul: 1) Deschiderea adunării prin președinte. 2) Alegerea unei comisii de trei membrii pentru verificarea protocolului adunării. 3) Raportul comitetului pe anul de gestiune 1906. 4) Raportul casei pe anul 1906. 5) Raportul comisiei externe despre cenzurarea socotelilor pe anul 1906. 6) Alegerea unui membru în comitet. 7) Votarea bugetului pe anul 1907. 8) Eventuale propuneri, cari au să se facă după cum prescrie art. XIX din statute și apoi închiderea adunării.

Notă: Conform art. XVIII din statutele asociațiunii »vot și drept de alegere activ și pasiv au numai membrii ordinari, fondatori și protegători (art. VI. lit. a. b. c.) dacă vor fi plătit taxa, ceilalți membrii au numai vot consultativ«.

Brașov, 3/16 Martie 1907.

Petru Pop, președ.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 16 Martie. Partidul koșuthist din Nagy-Körös a votat o rezoluțiune în care protestează contra unui pact economic de o durată mai lungă. Alegătorii din Tiszalök au votat o rezoluțiune similară.

Iași, 16 Martie. O ceată de țărani răsculați au devastat eri o mahala evreiască din orașelul Târgu-Frumos. Armata a împrăștiat pe cei răsculați. Evreii fug la Iași unde se află concentrați mai multe sute de Evrei din Podul-Iloaiei și din satele învecinate.

Sofia, 16 Martie. Ministrul de interne provizor, Ghenadieff, a trimis o circulară telegrafică tuturor autorităților din provincie, prin care le cere să împedecă orice dezordine. Circulara spune că guvernul a observat că partizanii lui se pregătesc la demonstrații contra opoziției pentru a răsbuna moartea lui Petcoff. Justiția, spune Ghenadieff, nu va lasă să se comită nepedepsit asemenea delictes.

Sofia, 16 Martie. Cercetările în afacerea Petcov întăresc și mai mult părerea că studenții socialisti cari au huiduit pe principele Ferdinand, cu ocaziunea inaugurării Teatrului Național, sunt într-o câtvă amestecați în atentat. Mai mulți studenți și redactori la ziarul »Belkanska Tribuna« au fost arestați.

Constantinopol, 16 Martie. Evenimentele din Bulgaria au provocat mari îngrijiri la Ildiz Kiosk. Se țin acolo zilnic conferințe asupra evenimentelor aceste. Comisarul suprem al Turciei la Sofia a telegrafiat cum-că Stancioff vrea să continue politica păcei, al cărei scop este înțelegerea cu Turcia.

Toulon, 16 Martie. Până eri s'au găsit 107 cadavre ale victimelor catastrofei de pe cuirasatul »Iena«. În semn de doliu s'au închis toate teatrele și localurile pentru petreceri publice.

Petersburg, 16 Martie. Eri dimineața s'a prăbușit plafonul sălei de ședințe a Dumei, probabil din cauza vechimei. Ședința care era să se țină eri s'a amânât.

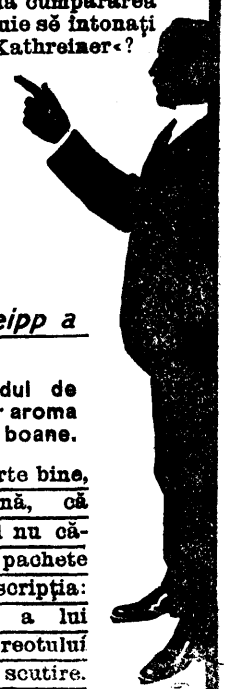
Proprietar : Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.interim.: Victor Branicea

Prea stimată doamnă,
știți pentru ce, la cumpărarea cafelei mălț trebuie să ținați apria numele »Kathreiner«?

Pentru că altcum vă espuneți la pericolul a primi o imitație de mai puțină valoare, care e lipsită de toate avantajile, prin cari se distinge »Kathreiner«!

Căci numai
Cafeaua mălț-Kneipp a lui Kathreiner
posede prin modul de pregătire particular aroma și gustul cafelei de boane.

Insemnați-Vă deci foarte bine, prea stimată doamnă, că »Kathreiner« veritabil nu căpătați decât numai în pachete originale închise, cu inscripția: »Cafea mălț-Kneipp a lui Kathreiner« cu chipul preotului Kneipp, ca marcă de scutire.

Med. univ.

Dr. W. Teutsch

specialist pentru boale femeesti si de copii.

Ord. dela 11-12 a. m. si 2-4 oare p. m.

Strada Portii nr. 13.

(2766 4-4)

Giletce de fantasie englezești și franțuzești.

Mare asortiment de stofe indigene și din străinătate!

P. T.

Îmi iau voia a aduce la cunoștința On. public din oraș și împrejurime că am deschis un

Deposit de postavuri

în legătură cu un modern

Atelier de croitorie

în Piața din loc, Strada Vămii Nr. 20.

Cu stofe de modă indigene, precum și cu stofe veritabile englezești, scoțiene și franțuzești sunt bogat asortat, încât pot corăspunde tuturor dorințelor.

Atelierul meu de croitorie stă sub conducerea unui specialist în croit; care a lucrat în capitalele principale, așa că iau garanția deplină pentru ireproșabilă croitură.

Apelând la sprijinul întreprinderii mele, asigur serviciul cel mai culant și prompt

Cu toată stima

JOSIF LISCHKA.

Prețuri ieftine și serviciu prompt.

De închiriat imediat:

Locuințe, Magazine, Pivnițe,

în casele din Strada Castelului Nr. 42, 48 și o

Grădină

Strada băilor de abur Nr. 7.

Oferte în scris sunt a se adresa în cancelaria subscrierului curator, de unde se pot lua și informațiuni mai de aproape.

Dr. Wilhelm Theil, avocat, seque tri curator, Strada Portii 58.

2770,2-8.

Advertisement separator line

Succes ne mai pomenit! Tuburi de cigarette "Antinicotin" în cutii de țigarete.

Contra tusei, răgușelei și catarului are efect mai bun

Bomboane Pemete ale lui RETHY

a se observa, ca la cumparare sa se ceara expres Bomboane Rethy deoarece sunt multe imitatiile rele.

1 Carton 60 bani.

Să cumpărăm numai RETHY Pemete bombone!

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

»Romana« dans de colona în 5 figuri. Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală. Cu-o în traducere („în loc de prefață“) de Tunarul din Dumbrău, Popa. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cole de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

»Romana« se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov

Advertisement separator line

ANUNCIURI

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrierului administratiunii. în cazul publicării unui anunciu mai mult se adată se face scđdément, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Admi istr. „Gazetei Trans.“

Advertisement separator line

Pentru morburii de stomac!

Celor ce prin recășă, inbuibare, mănăcări greu de mistuit, ferbiștel, prea reat, sau viața neregulată și-au tra un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cărcei, dure i, mistuire rea, se recomanda un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun

Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ulrich

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vindecătoare cu vin bun, întăreșce stomacul și organismul de mistuire alomului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosnea vinului de burueni delătură morburile de stomac deja la început. De aceea se se folosesc de timpuriu. Simptome ca: dureri de cap, răgăială, grătă, slăbic une, vomare, dispare adese-ori după folosirea a cateva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmările ca: neastimpăr, colică, vătaie de inimă, înșomnă, congestiune la ficat, splină, hemoroide, se delătură într- urtând vinul de burueni. Asemenea curăță din stomac materii striațioșe prin eștea ușoră la seau.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea

provin adese-ori din mistuire rea și din dispoziție tolnăvicioșă a ficatului. Persone cari pătinesc de lisa de pete, nervosităte, durere de cap, înșomnă, tângese cu încețel Vinul de burueni dă impuls puterii de viață. Vinul de burueni excită apetitul, ajută mistuirea și hrăneșce, mișcă prefacer a substanțelor, aiună nervii excitați și produce vicioșune de viața. Maștime de scrișori de mulțumire confirăă aceste.

Vin de burueni se capetă în sticle a 3 cor. și 4 cor. în farmaciile din: Brașov, Sacele, Cristian, Rășnov, Codlea, Tințari, Helchiu, Bod, Feldiôra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Papolez, Zăgon, Kovászna, Beresnyô, Sepsî-Szt.-György, Bôlôn, Nagyajta, Baroth, Miklo-vár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kôhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Bărânykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztuykos, Bethlen, Sárkány, Almásmezô, Zernest, Tôresvár, Vajdareșce, Voila, N.-Sink, Aiud, Pantic-u. Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în tôte farmaciile din ora-ele mici și mari din Ardeal și din țêrile strêne. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor“. Ferdinand Jekelius la „Speranța“ — Trimite ș se mai multe sticle cu prețurile originale în ori și ce localitate din Austro Ungaria.

Să se ferescă de imitație.

Cereți anume Vin de burueni a lui Hubert Ulrich.

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 4500, spirt de vin 1000, Glicerîn 1000, Vin roșu 2100, sirop de fragi 1500, sirop de ciroșe 8200, fincan, anason, rădăcina helen, rădăcini americane, rădăcini de inzian, rădăcini calmusă a. 100. Acește părți constitutive se se amestec.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provăduță cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecură durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ce bicoșe la stomac și pântece, în contra cărceilor și aorelei la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bôle femeșci a luat acest medicament de casa o răspândire, ce creșce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corône 2.— Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătoreșcă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăduță cu marca de scđire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este fôrte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alina durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de recășă.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metodel cel mai nou, pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucați cor. — 40 b. Cinci bucați cor. 1.80.

Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provăduță cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9. c. și rez. furnisor al curții imp. ruse

Comande din provincie se efectuează șilnic prin rambursă post-ă

La depozite se se ceară anumit preparate provăduțate cu iscđitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la D. Eremus Nepoșii, și C. H. Neustädter